

Bijdrage Martin van Rooijen 50PLUS bij de Algemene en Financiële Beschouwingen op 16 november 2021

Het is heel bijzonder dat de politieke leider van een partij niet in de Tweede Kamer, maar in de Eerste Kamer zit, zolang onze zetel in de Tweede Kamer gekraakt is: zetelkraak.

Ik ga in mijn bijdrage niet schieten op alles wat in politiek Den Haag beweegt.

Ik heb beperkte spreektijd en zal geen stellingen betrekken. Dat zal ik doen met het nieuwe kabinet.

Minister Hoekstra heeft gezegd dat hij diepe zakken heeft, maar ik constateer dat daar wel een gaatje in zit en dat wordt met de dag nog groter. Ik bespaar u de giga getallen. Mijn fractie vindt dat het kabinet veel beter moet kijken naar de echte prioriteiten en daaruit keuzes moet maken. Niet bij elk probleem een zak geld neerzetten. Graag reactie van de minister (1)

Ik beperk mij nu tot de voor de 50PLUS fractie essentiële problemen. Dat zijn vooral de zorgen over de financiële toekomst van onze ouderen en hun koopkracht vandaag.

Als je elke dag luistert naar de herrie van de maatschappelijke discussies, is het niet eenvoudig voor de oudere Nederlanders om daar nog bovenuit te komen. Terwijl het aantal 50-plussers elk jaar toeneemt! En er zijn meer dan genoeg onderwerpen waar het belang van de oudere Nederlanders

gehoord moet worden. Om er een paar te noemen: de gezondheidszorg, als het gaat om kwaliteit, maar ook over betaalbare premies. De woonvoorzieningen. De vele afgelopen jaren is er nog weinig rekening gehouden met de speciale woonwensen van senioren, waarbij ook belangrijke thema's spelen als veiligheid en leefbaarheid. Ook de financiële toekomst baart de ouderen zorgen. Wij willen pensioenpremie betaalbaar houden voor zij die werken, maar vooral ook om te zorgen dat de uitholling van de pensioenen wordt gestopt voor jong en oud. In de kassen van de pensioenfondsen zit genoeg geld, maar de rekenmodellen van de Nederlandsche Bank en van de overheid forceren nu al jaren misplaatste zuinigheid.

1.Rekenmodellen

Rekenmodellen worden tegenwoordig op zowat alles toegepast. Vooral sinds de uitvinding van de computer hebben rekenmodellen de plaats ingenomen van inzichten en van het gezonde verstand.

Rekenmodellen lijken zekerheid te bieden. Maar het gaat om schijnzekerheden. Gewoon omdat het vaak tóch anders gaat. Wie had Covid in zijn modellen zitten? Dan zijn al je voorspellingen ineens waardeloos. Als je dan alleen maar met modellen kan werken en niet hebt geleerd om zelf na te denken en om visie te hebben op de praktijk, om mensenkennis te hebben en kennis waar je het over hebt, dan zit je vast. Dan wordt het gokken. Of miskleunen. Dat is

niet fijn als het om het belang van mensen gaat! Gebruik je gezond verstand.

Ook het klimaatbeleid werkt met modellen. Ze worden zorgvuldig gemaakt, vast wel. Maar kloppen ze ook? Is de natuur toch niet nét wat ingewikkelder? Modellen moet je nooit voor waarheid nemen, maar hoogstens voor waarschijnlijkheid. Maar de mensen gaan handelen alsof het om de werkelijkheid gaat. Elke dag doemberichten over het klimaat programmeert wel degelijk de houding van de mensen. Samenleving en politiek worden zo rijp gemaakt om ingrijpende beslissingen te nemen en die te aanvaarden. Zijn dat de goede keuzes? Eigenlijk geen idee.

Ik ben bang dat we de prijs van al die veranderingen onderschatten. Met wat voor lasten zadelen we de mensen straks op? Hoe komen de oudere mensen met geen of met een klein pensioen straks uit? 50PLUS zal bij de klimaatpolitiek niet alleen kijken naar de schone lucht, maar ook naar hun portemonnee.

Het denken in modellen creëert een werkelijkheid die zo maar kan leiden tot hopeloze verdeeldheid, torenhoge kosten, verarming van veel mensen, een verknoeid landschap en een waardeloze uitkomst. Graag reactie van de minister (2).

2.Pensioenen

Het pensioendossier is het beste voorbeeld dat de belangen van de ouderen niet veilig zijn als er in Den Haag geen

duidelijke, inspirerende en vakkundige presentatie wordt gegeven over de consequenties van de huidige en dreigende toekomstige Pensioenregelgeving.

Bij de ouderen groeien de zorgen over twee unieke Nederlandse kroonjuwelen, de AOW en het aanvullend pensioen. Ooit opgezet als een prachtige zekerheid voor de oude dag. In geen enkel land ter wereld bestaat er zo'n voortreffelijk systeem. Welnu, de afgelopen twintig jaar is over die zekerheid steeds grotere onzekerheid ontstaan, beter gezegd geschapen. Eerst werd er gesnoeid, toen zelfs gezaagd in de boom van ons pensioenstelsel. 50PLUS is opgericht om aan die discussie een einde te maken en deze kroonjuwelen te beschermen. Om weer zekerheid te bieden aan de ouderen in Nederland.

Waarom moest er eigenlijk worden gesnoeid en gezaagd? Ja, werd vaak gezegd, er komen steeds meer ouderen. Dat klopt en dat aantal konden we vanaf de jaren 40 van de vorige eeuw exact voorspellen.

Al 14 jaar worden de meeste pensioenen helemaal niet verhoogd. Wat wil dat zeggen? Dat ouderen zelfs de waarde van hun pensioen fors achteruit zien gaan. De koopkracht van de meeste pensioenen is in de afgelopen veertien jaren 25% naar beneden gegaan! Regelrechte áchteruitgang dus. De komende jaren wordt er een stijgende inflatie verwacht, maar de pensioenen blijven op zijn best pas op de plaats

maken. Dan daalt de koopkracht nog harder. Sommige cijfers spreken van wel 40%!

Het belangrijkste probleem voor de pensioenen is de rekenrente. Rekenrente is het misplaatst afknijpen van pensioenindexatie. De pensioenfondsen zijn uitstekende beleggers en zij boeken elk jaar winsten op ons gespaarde pensioengeld van 10%. Maar van de overheid en van de Nederlandsche Bank moeten ze net doen of de opbrengst wordt bepaald door de kapitaalmarktrente voor de komende 60 jaar, die de laatste jaren zelfs beneden de nul procent ligt! Dan zwemmen de fondsen in het geld, maar dat mag niemand zien.

Wat niemand ook mag zien is de nu aanwezige buffer van 500 tot 700 mld in de pensioenfondsen. Bij de overgang naar het nieuwe stelsel blijft die achter in de pensioenfondsen. Gepensioneerden zien er niets meer van terug en het recht op inhaalindexatie uit die buffer definitief verdwijnt. De grote verdwijntruc.

Het is eigenlijk nog veel gekker. Omgekeerd doet de overheid precies het tegenovergestelde! Uw spaargeld levert op het ogenblik niets op, maar de overheid belast het als óf u 4% of meer rente hebt ontvangen! Dus dezelfde overheid zegt dat u meer hebt verdiend aan het sparen dan in werkelijkheid en dat de pensioenfondsen minder hebben verdiend dan in werkelijkheid. Dat is toch aan helemaal niemand uit te

leggen? De professionele belegger nemen we kennelijk niet serieus en de amateur belegger wordt overschat en moet daarvoor dokken. Het is meten met 2 maten. En tóch blijft deze kromme redenering jaar in jaar uit in stand en ik verwijt het al die partijen hier en in de Tweede Kamer die dat nog steunen ook. Recht in Nederland is soms iets kroms dat verbogen is, anders kan ik het niet zeggen.

Graag reactie van de minister(3).

50PLUS heeft tweemaal een initiatiefvoorstel ingediend voor tijdelijke verhoging van de rekenrente tot 2%. Dan zitten we nog steeds ruim onder de werkelijk gemaakte winst, dus het waren meer dan deugdelijke voorstellen. Dan zouden de pensioenen niet alleen worden verhoogd met het stijgen van de welvaart, maar zou zelfs de achterstand kunnen worden goedge maakt. Omdat onze zetel in de Tweede Kamer gekraakt is kunnen we daar nu niet veel doen, maar gelukkig heeft de SP ons initiatiefvoorstel overgenomen. Het komt dus in behandeling en wij zullen steunen, waar wij kunnen.

De regering heeft samen met werkgevers- en werknemersorganisaties en met de pensioenfondsen een Pensioenakkoord gesloten. Dat moet de problemen voor de toekomst oplossen. Het klinkt degelijk, zo'n breed akkoord. Maar is het degelijk? 50PLUS is in ieder geval mordicus tegen. Niet omdat wij alleen maar nee kunnen knikken, maar omdat het gewoon geen goed akkoord is. Ouderen zaten trouwens niet eens aan tafel. Terwijl al die organisaties over het menu

spraken, waren wij de kalkoen. Het akkoord betekent dat de rechten van gepensioneerden worden onteigend. Het eigendomsrecht van 1800 mld pensioengeld wordt fundamenteel aangetast.

Intussen is de indiening van de nieuwe Pensioenwet weer uitgesteld tot volgend jaar. Het voorstel wat er lag kreeg wel heel veel kritiek. Wij van 50PLUS constateren dat het juridisch aan alle kanten rammelt, de rechten van gepensioneerden niet beschermt en in de praktijk onuitvoerbaar zal blijken te zijn. De vakbonden zien dat er niets terecht gaat komen van de door hun beloofde indexatie van de pensioenen, maar hebben wel hun handtekening gezet. Omdat ze zich blindstaarden op een langzamere verhoging van de AOW-leeftijd hebben ze het pensioenstelsel verkwanseld. Wat schieten die bonden tekort naar de gewone mensen, onder wie honderdduizenden leden en oud leden.

50PLUS fractie vindt dat bij de Pensioenhervorming de bestaande rechten in het huidige stelsel moeten blijven en alleen nieuwe opbouw plaatsvindt in nieuwe stelsel. Dus 2 stelsels naast elkaar zoals in alle landen waar een Pensioenhervorming plaats vindt. Geen onteigening, geen invaren en geen massale processen bij de rechters. Dat invaren wordt juridische valkuil. Pensioenfondsen hebben geen zin in 2 stelsels en daarom willen zij dat er wordt onteigend. Zij beweren dat dat ingewikkeld is. Het is juist eenvoudig.

Mijn fractie is het eens met Omtzigt dat de sociale partners niet mogen beslissen of fondsen wel of niet invaren. Daar gaan de deelnemers zelf over. Er is een individueel bezwaarrecht van art 83 PW. Dat moet blijven.

De 50PLUS fractie waarschuwt dat er een grote korting moet plaatsvinden voordat er moet worden ingevaren. Je krijgt wel indexatie maar wel over een lager startpensioen.

3.Koopkracht van de AOW'ers

Het leven wordt veel duurder, de gasrekening, de boodschappen en bijv. de benzine: boven de 2 euro. Hoe moet iedereen dat straks nog kunnen betalen? Vooral ook de ouderen met alleen AOW en een klein pensioentje waarvan AOW een beetje stijgt en het pensioen niet?

We moeten rekenen met bijna 10% inflatie in 2021 en 2022 samen.

Totaal al bijna 30% gemiste indexatie sinds 2008.

50PLUS eist indexatie van de pensioenen in 2022 met terugwerkende kracht voor de pensioenfondsen met een actuele dekkingsgraad van 105% in plaats van de beleidsdekkingsgraad van 105%. Die laatste was destijds alleen ingevoerd om kortingen te voorkomen. Niet om indexatie te beperken.

Het alternatief voor de eis van pensioen indexatie in 2022 is onze eis de AOW uitkering eenmalig te verhogen in de vorm van een AOW-duurtetoeslag van 200 euro in 2022.

De Ouderenkorting wordt in 2022 met een schamele 23 euro verhoogd! Graag een reactie van de Minister(4).

50PLUS fractie overweegt over de verbetering van de koopkracht in 2022 moties in tweede termijn.

In de Tweede Kamer is een initiatiefvoorstel van de SP in behandeling voor een tijdelijke verhoging van de rekenrente naar de voorzichtige 2% voor de duur van de transitie. Dan geldt de indexatie voor bijna iedereen. En is ook forse inhaal indexatie mogelijk.

Kabinet heeft vorige week onder druk van de Tweede Kamer besloten met een aparte AMVB te komen naast het nieuwe pensioenvoorstel om indexatie mogelijk te maken in 2022 als de beleidsdekkingsgraad boven 105% ligt en met

terugwerkende kracht. Tweede voorwaarde is dat fondsen moeten overstappen en pensioenrechten moeten worden onteigend. Vooruitlopen op een nog niet ingediend

wetsvoorstel en op een mogelijke aanvaarding. Het gaat gelden voor 300.000 gepensioneerden op een totaal van 3 mln gepensioneerden. Fopspeenindexatie van de PvdA.

Kan de minister onze Kamer uitleggen wat de preciese inhoud van de AMVB wordt? Wij krijgen veel vragen hierover(5).

Gewekte verwachtingen zijn groot! Teleurstellingen zijn straks des te groter.